

Fakta: Jämförelse statsbudget som berör friluftslivet 2024, 2023 och 2022

Vi jämför nedan 2024 års statsbudget med 2023 och 2022 års budget. År 2022 antog riksdagen dåvarande oppositionspartiernas budget, det vill säga Moderaternas, Sverigedemokraternas och Kristdemokraternas budgetmotion.

Anslagen redovisas i nominella värden. Det innebär exempelvis att det statliga stödet till det organiserade friluftslivet på 98 miljoner kronor, som legat på samma nivå sedan 2022, har urholkats med nästan 17 procent på grund av inflationen. Inflationen var 8,4 procent 2022 och 8,5 procent 2023, enligt SCB.

Budgetposter som påverkar förutsättningarna för friluftslivet

Anslagsposter som avser friluftsinfrastruktur i anslaget Värdefull natur (utg omr 20; anslag 1:3), utifrån Naturvårdsverkets beslut	Beslutad budget 2024	Beslutad budget 2023	Budget prognos 2022
1 Skötsel - Schablonbidrag (utg omr 20; anslag 1:3)	300 000 000 kr	300 000 000 kr	87 462 000 kr
2 Skötsel - Föreningen Lapponia/tjuottjudus (utg omr 20; anslag 1:3)	6 000 000 kr	6 000 000 kr	8 700 000 kr
3 Skötsel - Skötsel - Stiftelsen Tyrestaskogen (utg omr 20; anslag 1:3)	5 800 000 kr	6 480 000 kr	9 730 000 kr
4 LONA ordinarie (utg omr 20; anslag 1:3)	22 950 000 kr	26 000 000 kr	70 000 000 kr
5 Byggnader och anläggningar (utg omr 20; anslag 1:3)	15 580 000 kr	27 745 000 kr	54 833 000 kr
6 Friluftsliv och allemansrätt (utg omr 20; anslag 1:3)	72 317 187 kr	81 008 480 kr	93 986 785 kr
7 Naturumsverksamhet (utg omr 20; anslag 1:3)	34 370 838 kr	48 335 472 kr	62 838 026 kr
8 Skötsel fastighetsförvaltning (utg omr 20; anslag 1:3)	75 162 000 kr	84 550 000 kr	110 630 000 kr
9 Natumära jobb (utg omr 20; anslag 1:3)	-	-	39 550 000 kr
Totalt	532 180 025 kr	580 118 952 kr	1 324 890 811 kr
Minskning anslag mellan 2024 och 2023	-47 938 927 kr		
Minskning av anslag mellan 2023 och 2022		-744 771 859 kr	
Minskning i procent	-8,3%	-56,2%	
10 Länsvis fördelning av skötsel schablonbidrag (utg omr 20; anslag 1:3)	Budget 2024	Utfall 2023	Utfall 2022
Länsstyrelsen i Blekinge län	9 537 000 kr	10 827 400 kr	28 495 000 kr
Länsstyrelsen i Dalarnas län	13 798 000 kr	15 671 500 kr	41 100 000 kr
Länsstyrelsen i Gotlands län	17 399 000 kr	21 378 900 kr	48 983 000 kr
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	10 350 000 kr	12 391 444 kr	28 533 000 kr
Länsstyrelsen i Hallands län	12 459 000 kr	14 011 600 kr	39 125 000 kr
Länsstyrelsen i Jämtlands län	13 141 000 kr	14 917 300 kr	39 255 000 kr
Länsstyrelsen i Jönköpings län	8 293 000 kr	9 416 400 kr	24 575 000 kr
Länsstyrelsen i Kalmar län	25 152 000 kr	28 556 600 kr	75 145 000 kr
Länsstyrelsen i Kronobergs län	8 056 000 kr	9 144 000 kr	24 205 000 kr
Länsstyrelsen i Norrbottens län	17 026 000 kr	19 332 000 kr	50 545 000 kr
Länsstyrelsen i Skåne län	24 264 000 kr	27 773 500 kr	75 169 000 kr
Länsstyrelsen i Stockholms län	13 515 000 kr	15 009 100 kr	39 400 000 kr
Länsstyrelsen i Södermanlands län	11 595 000 kr	13 163 200 kr	34 565 000 kr
Länsstyrelsen i Uppsala län	9 446 000 kr	10 873 500 kr	27 608 000 kr
Länsstyrelsen i Värmlands län	8 940 000 kr	10 153 500 kr	26 980 000 kr
Länsstyrelsen i Västerbottens län	15 533 000 kr	17 634 900 kr	46 620 000 kr
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	8 584 000 kr	10 072 731 kr	23 653 000 kr
Länsstyrelsen i Västmanlands län	6 695 000 kr	7 597 900 kr	19 690 000 kr
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	41 468 000 kr	47 696 500 kr	107 097 000 kr
Länsstyrelsen i Örebro län	9 685 000 kr	13 496 000 kr	28 815 000 kr
Länsstyrelsen i Östergötlands län	16 364 000 kr	18 777 200 kr	48 965 000 kr
	301 300 000 kr	347 895 175 kr	878 523 000 kr
Ytterligare två anslag som möjliggör friluftsliv, utifrån regleringsbrev för respektive år	2024	2023	2022
11 Skydd av värdefull natur (utg omr 20; anslag 1:14)	1 670 500 000 kr	1 170 500 000 kr	1 720 500 000 kr
12 Stöd till friluftsanslag (utg omr 17; anslag 13:3)	97 785 000 kr	97 785 000 kr	97 785 000 kr
Jämförelse mellan yrkande och statsanslag, utg omr 20, anslag 1:3	2024	2023	2022
Naturvårdsverket yrkande: Åtgärder för värdefull natur, utifrån respektive års budgetunderlag	1 965 000 000 kr	2 002 000 000 kr	2 025 000 000 kr
Statsanslag: Åtgärder för värdefull natur, utifrån respektive års regleringsbrev	1 212 035 000 kr	1 130 035 000 kr	2 064 035 000 kr
13 Skillnad mellan Naturvårdsverkets yrkande och regleringsbrevet	-752 965 000 kr	-871 965 000 kr	39 035 000 kr

Förklaringar till budgettabell

1. Anslagsposten Skötsel – Schablonbidrag till länsstyrelserna har sedan den nya regeringen tillträdde minskat med 66 procent (minus 575 miljoner kronor) vilket till stor del handlar om skötseln och förvaltningen av naturreservat och nationalparker som är en viktig förutsättning för friluftslivet. Det här påverkar bland annat skötsel av leder, stigar, rast- och grillplatser, vindskydd, skyltning, toaletter, tillsyn, städning och planerad utveckling av naturreservat.
2. Föreningen Laponiatjuottjudus som förvaltar världsarvet har fått minskade anslag med 31 procent (3 miljoner kronor)
3. Stiftelsen Tyrestaskogen har fått minskade anslag med 40 procent (minus 4 miljoner kronor)
4. Anslagsposten LONA ordinarie har minskat med 67 procent (minus 47 miljoner kronor), vilket innebär att det under 2024 inte blir några nya bidrag som stimulerar kommuner att investera i friluftsliv, naturreservat och folkhälsa genom att staten betalar upp till hälften av de satsningar som görs.
5. Anslagsposten "Byggnader och anläggningar" har minskat med 72 procent (minus 39 miljoner kronor). Detta utgör till stor del infrastruktur i skyddade områden som inte ägs av staten.
6. Anslagsposten "Friluftsliv och allemansrätt" har sänkts med 23 procent (minus 22 miljoner kronor). Satsningen på låglandsleder kommer att kunna fortsätta.
7. Anslagsposten Naturumsverksamhet har minskat med 45 procent (minus 28 miljoner kronor). Landets 32 Naturum visar vägen ut i naturen, bidrar till kunskap om värdefull natur och fyller en viktig funktion för bland annat barn, unga och ovana friluftsbesökare.
8. Anslaget till länsstyrelsernas förvaltning och skötsel av statlig infrastruktur i skyddade områden har minskat med 32 procent (minus 35 miljoner kronor)
9. Satsningen på Naturnära jobb har tagits bort (minus 40 miljoner kronor), vilket även påverkar underhållet av friluftsinfrastruktur och naturreservat.
10. Anslagen till länsstyrelserna för skötsel och förvaltningen av naturreservat och nationalparker har minskat med i genomsnitt 66 procent sedan 2022. Det här påverkar bland annat skötsel av leder, stigar, rast- och grillplatser, vindskydd, skyltning, toaletter, tillsyn, städning och planerad utveckling av naturreservat. Budgeten för anslaget är oförändrad mellan 2023 och 2024 trots inflation och att fler skyddade områden nu förvaltas. Dock kunde mer medel betalas ut till länsstyrelserna under 2023 på grund av återbetalning av ej använda medel.
11. Anslagsposten Skydd av värdefull natur sänktes kraftigt år 2023, men har höjts igen 2024 till nästan samma nivå som 2022. Anslaget går till att skydda natur för bland annat friluftsliv och höga naturvärden runt om i landet. Det finansierar förvärv, intrångsersättningar och avtalslösningar av värdefulla naturområden, bland annat för bildande eller utökning av naturreservat och nationalparker. Även länsstyrelserna disponerar en mindre andel för arbetet med tätortsnära natur, och kommunerna kan ansöka om medfinansiering vid bildandet av kommunala naturreservat.
12. Stödet till det organiserade friluftslivet har varit oförändrat (98 miljoner kronor)
13. Det totala anslaget för 1:3 Åtgärder för värdefull natur har minskat med 41 procent (minus 849 miljoner kronor) vilket är 753 miljoner kronor mindre än vad Naturvårdsverket begärt.

Här finns [Naturvårdsverkets senaste återsrapportering av anslaget](#) till regeringen, vilket visar hur pengarna har använts.